

บทคัดย่อ ภาคภาษาไทย

ชื่อเรื่อง การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

ชื่อทีมงานวิจัย : นางวีรอร วัดขนาด และคณะทีมงาน

ปีการศึกษา : 2548

โครงการวิจัย “การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นการหารูปแบบ และแนวทางในการพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่ม และองค์กรภาคประชาชน ซึ่งมี ทั้งสหกรณ์ที่ดัดแปลงและไม่ได้ดัดแปลง เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในระดับสมาชิก ระดับองค์กร ระดับเครือข่าย และเพื่อให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกันที่จะอำนวยประโยชน์ร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยเน้นกิจกรรมร่วมกันอย่างจริงใจ มีการพึ่งพาซึ่งเหลือเกี้ยวกันต่อกัน รวมถึงเกิดประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะเกือบหนุนให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายอย่างแท้จริง

กระบวนการวิจัย ได้ศึกษาสถานการณ์การดำเนินงานของกลุ่ม และองค์กรภาคประชาชน การเตรียมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ハウติการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยมีการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของกลุ่ม การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กิจกรรม วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลให้อย่างชัดเจน เพื่อการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ รวมถึงการนำองค์ความรู้ไปขยายผลในขบวนการสหกรณ์ต่อไปในอนาคต

นอกจากนั้น ทีมวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยซึ่งประกอบด้วย 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจัดโครงการนำร่อง (pilot project) “บ้านมั่นคงชุมชนนานาชาติร่วมพัฒนา” ด้วย การสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม 2) การวิจัยเชิงปริมาณ โดยได้สร้างแบบทดสอบจำนวน 1 ชุด เพื่อใช้ ทดสอบผู้นำและสมาชิกกลุ่ม จำนวน 135 ราย และนำข้อมูลที่ได้มาทำการประเมิน โดยการหาค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา สถานการณ์การดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชนในพื้นที่พบว่า

1. พฤติกรรมของผู้นำกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่มีความรู้มีความสามารถและมีศักยภาพสูง แต่การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดมีบทบาทสูง ทำให้ความสนใจของผู้นำต่อการเชื่อมโยงเครือข่ายน้อยลง รวมถึงความขัดแย้งระหว่างผู้นำ ในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม มีส่วนทำให้การเชื่อมโยงเครือข่ายเป็นไปด้วยความยากลำบาก
2. บริบทของจังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดที่มีความเจริญทั้งทางเศรษฐกิจ และด้านคุณภาพธรรม อย่างมากในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานที่รองรับความเจริญเติบโตของจังหวัดยังไม่เพียงพออีกทั้งประชากร

ແພັນເພື່ອມີປຣິມາຜົນສູງມາກ ຈຶ່ງກ່ອໄຂເກີດປົງຫາທາງສັງຄມແລະຄຸນກາພີ້ວິດຂອງປະຊາຊົນ
ຕົກຕໍ່ເຊື່ອຕ່າງດີນຮັນທຳມາຫາເລື່ອຍືນເຊີບ ທຳໄໝຄວາມສົນໃຈໃນກາເຊື່ອມໂຍງເຄືອຂ່າຍນ້ອຍລົງ

3. ຜູ້ວ່າງາຊກາຮັງຫວັດໃຫ້ຄວາມສົນໃຈແລະໄສ່ໃຈຕ່ອກເຊື່ອມໂຍງເຄືອຂ່າຍເປັນຍ່ອງດີ

ກະບວນກາວວິຈີຍ

ການດຳເນີນກາວຂອງໂຄງກາວວິຈີຍໃນຈັງຫວັດສຸມທຽບປະກາກໄດ້ຢືນມັນຕາມກະບວນແນວຄົດ
ຂອງກາເຊື່ອມໂຍງເຄືອຂ່າຍ ກລ່າວຄື່ອ “ເປັນອົງຄົກທີ່ເກີດຈາກຄວາມຮ່ວມມືອື່ນ ໃນວັນສັນຫຼວມຮະຍະ
ຍາວ ໄກ້າວທັນກັບການປັບປຸງແປ່ງ ເນັ້ນແນກເຮົາເຈັບປຸງເພື່ອປະສິທິກາພສູ່ອົງຄົກຮັບພັນອົມືຕຣາແລະ
ຄຸນກາພີ້ວິດຂອງສາມາຟິກອົງຄົກ”

ການເຮັມດັນຂອງກະບວນກາວວິຈີຍແບ່ງເປັນ 4 ຂັ້ນຕອນໄດ້ແກ່

1. ການເກືອກສາດາການການົດກາວດຳເນີນງານຂອງກຸ່ມ / ອົງຄົກກາປປະຊາຊົນ ແລະເຫັນ
ຫວັນຜູ້ນໍາເຂົ້າຮ່ວມໂຄງກາ
2. ກາຮັດເວທີປະຊຸມເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແໜັງແກ່ກຸ່ມ/ອົງຄົກກາປປະຊາຊົນ
  - ທີ່ແຈງກະບວນແນວຄົດ ຄວາມສຳຄັນ ປະໂຍ້ນ້ອງການສ້າງເຄືອຂ່າຍ
  - ຮ່ວມກັນວິເຄາະທີ່ສັກຍາກາພຂອງກຸ່ມ/ອົງຄົກກາປປະຊາຊົນ
  - ກຳນົດທີ່ການປັບປຸງເຂົ້າຂ່າຍ
3. ກາຮັດເວທີປະຊຸມເພື່ອແລກປັບປຸງການເຮົາເຈັບປຸງທີ່ເກີດກັບກຸ່ມ/ອົງຄົກກາປປະຊາຊົນ ລວມຖືກກາ
ຈັດທຳແນກລຸ່ມທີ່
4. ກາຮັດຕາມຜົດກາວດຳເນີນງານກາເຊື່ອມໂຍງເຄືອຂ່າຍ ລວມຖືກກາໃຫ້ຂ້ອຄິດເຫັນແລະ
ຫຼັກສົນອະນະ

ຜລລັບຮູ້ຂອງການເຊື່ອມໂຍງເຄືອຂ່າຍພັນອົມືຕຣາທາງຄຸນຄ່າໃນຄຽງນີ້ເກີດຂຶ້ນໃນ 2
ລັກຜະນະ ກລ່າວຄື່ອ

1. ເຄືອຂ່າຍພັນອົມືຕຣາຂັ້ນຕົ້ນ ໄດ້ແກ່ ເຄືອຂ່າຍທາງການເງິນ ແລະເຄືອຂ່າຍວິສາຫຼິກ
ໜຸ່ມໜຸ່ນຈັງຫວັດສຸມທຽບປະກາກ ຈຶ່ງຜູ້ນໍາຂອງເຄືອຂ່າຍໄດ້ຜ່ານກະບວນກາມມີສ່ວນຮ່ວມກັບທີ່ມີວິຈີຍ
ແລະມື່ນຕິເຫັນຫອບທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມເປັນພັນອົມືຕຣາຮື່ງກັນແລະກັນ ໂດຍໄດ້ມີກາຮັດທຳບັນທຶກຂໍ້ອົດກລ
ແລະລົງນາມໃນພັນຮະສົມຜູ້ຮ່ວມກັນໃນວັນທີ 13 ກຣກກະມາ 2549 ລວມຖືກມີການແຕ່ງດັ່ງ
ຄະນະກວມກາວຂອງເຄືອຂ່າຍເພື່ອທຳນັ້ນທີ່ໃນການບົງລາຍແລະຈັດກາຮັກ ຄະນະກວມກາຮັກໄດ້ຮະດມ
ຄວາມຄິດແລະຈັດທຳແນກລຸ່ມທີ່ເປັນກວບທີ່ການໃນການດຳເນີນງານໄວ້ແລ້ວ ແຕ່ຍັງມີໄດ້ມີການ
ນໍາແນກງານໄປປົງປັດເພື່ອເກີດປະໂຍ້ນແກ່ສາມາຟິກແຕ່ອ່າຍ່າໄດ້ ອຍ່າງໄກ້ຕາມ ປະຈານຂອງ
ເຄືອຂ່າຍທັງສອງໄດ້ຮ່າຍງານແນກລຸ່ມທີ່ຕ່ອງ CEO ຈັງຫວັດສຸມທຽບປະກາກ ແລະສື່ອມວລມນຂອງ

ท้องถิ่นโดยให้คำมั่นสัญญาด้วยว่าจะร่วมมือกันนำแผนงานไปดำเนินการปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งใจไว้

2. เครือข่ายพันธมิตรที่แท้จริง ได้แก่ เครือข่ายทางสังคม และเครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจและวิทยากร

เครือข่ายทางสังคมเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มภาคประชาชนโดยมีการรวมตัวขึ้นเป็น 2 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 มีการตกลงร่วมกันด้วยว่าจะร่วมมือกันทำงาน โดยให้มีการรวมตัวจากฐานกลุ่มเดิมในพื้นที่ขึ้นรวม 7 กลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากสถานภาพของกลุ่มเดิมมีความอ่อนแอกำเพาะ พลัง การรวมตัวเป็นกลุ่มขึ้นใหม่ในครั้งนี้ สมาชิกมีความเชื่อมั่นว่าจะสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกิดพลังอำนาจในการต่อรองได้ดียิ่งขึ้น

ช่วงที่ 2 มีมติให้รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายโดยใช้ชื่อว่าเครือข่ายทางสังคมและได้ลงนามในพันธสัญญาร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษรอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549 ต่อหน้า CEO ของจังหวัดสมุทรปราการและสื่อมวลชน

เครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจและวิทยากร เกิดจากการรวมตัวของเครือข่ายสหกรณ์จังหวัดสมุทรปราการ และเครือข่ายกลุ่มอาชีพในจังหวัดสมุทรปราการ

สำหรับเครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจและวิทยากร และเครือข่ายทางสังคม ทั้ง 2 เครือข่ายนี้ มีองค์กรทำหน้าที่รองรับในการบริหารจัดการ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการและได้จัดทำแผนกลยุทธ์ไว้เรียบร้อยแล้ว และมีการนำแผนงานบางส่วนไปดำเนินการ เพื่อให้บริการแก่สมาชิกของเครือข่ายแล้ว โดยสามารถประเมินผลลัพธ์จากการดำเนินการได้ทั้งในรูปตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน

ข้อเสนอสำหรับแนวทางปฏิบัติเพื่อการเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตร

ก่อนที่ทีมงานวิจัยในพื้นที่จังหวัดต่างๆจะเริ่มปฏิบัติงานกระบวนการวิจัย หากได้มีการเตรียมความพร้อมแก่ผู้นำกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน ใน 5 ขั้นตอนเสียก่อน จะช่วยให้การดำเนินการเชื่อมโยงเครือข่ายเกิดความคล่องตัวยิ่งขึ้น ได้แก่

1. ปรับวิธีคิดปรับวิธีการปฏิบัติ ในการบริหารจัดการแก่ผู้นำกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน โดยเน้นผลลัพธ์สุดท้ายในด้านมนุษย์นิยมแทนวัตถุนิยม กล่าวคือ ความสำเร็จของ การบริหารจัดการในเรื่องใดๆก็ตาม จะต้องส่งผลให้คนได้รับเกียรติ ได้รับคุณค่า รวมถึงได้รับ การเพิ่มเติมศักดิ์ศรีแทนที่จะมุ่งเน้นผลลัพธ์สุดท้ายในรูปของตัวเงินหรือวัตถุนิยมเป็นหลัก

2. ทำความเข้าใจแก่ผู้นำกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชนให้ตระหนักรถึงความสำคัญของตนเองในฐานะผู้นำที่จะไปเป็นแกนนำ และขับเคลื่อนการเรื่อมโยงเครือข่าย ให้ประสบความสำเร็จ

3. กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกแก่ผู้นำกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน เพื่อให้เกิดภาระใจที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม โดยมีจิตสำนึกอยู่เสมอว่าตนเองส่วนบทบาทของผู้นำ และมีภาระกิจสำคัญที่จะต้องสร้างเครือข่ายพันธมิตรให้สำเร็จ เพื่อนำพาสมาชิกให้ก้าวสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เพราะหัวใจของผู้นำที่สมควรแก่การยกย่องคือการได้มีส่วนร่วมผู้ตามที่ยังอ่อนแอกว่าให้สามารถก้าวเดินด้วยตัวเองได้อย่างมั่นคง

4. ฝึกอบรมแก่ผู้นำกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเป็นทีมด้วยบรรยากาศแห่งมิตรไมตรี

ข้อเสนอสำหรับแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งและความยั่งยืนของเครือข่ายพันธมิตร

1. ควรจัดองค์กรเพื่อทำหน้าที่ร่วบรวมผลงานการเรื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตร ที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนและมีการแต่งตั้งผู้นำที่มีความสามารถเป็นประจำทุกปี โดยมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ทุกจังหวัดส่งผลงานเข้าร่วมนำเสนอ เครือข่ายพันธมิตรได้ที่สามารถรักษาความเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน และมีการพัฒนาต่อยอดเครือข่ายอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ควรได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ และบันทึกผลงานไว้ในแฟ้มประวัติผู้นำชุมชนดีเด่น ทั้งนี้เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจรวมถึงมีความภาคภูมิใจที่จะช่วยขยายผลการเรื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรของกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. แม้โครงงานวิจัย “การพัฒนาขั้นตอนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ” จะล้วนสุดลง แต่การอนุเสริมจากทีมงานวิจัยในพื้นที่ ในลักษณะหน่วยงานที่ปรึกษา ควรจะมีการดำเนินการต่อไปอีกระยะหนึ่ง เพื่อให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

3. การกระตุ้นตอกย้ำให้ผู้นำเครือข่ายใช้หลักการบริหารจัดการ ด้วยกระบวนการ “คิด ทำ ตามไปดู” อย่างควบคุมจะจะช่วยให้แผนงานที่แต่ละเครือข่ายได้จัดทำขึ้นบรรลุผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

4. มีการรายงานผลการดำเนินงานของเครือข่ายที่เรื่อมโยงกันสำเร็จอย่างจริงจัง ผ่านสื่อหนังสือ-พิมพ์ท้องถิ่น วิทยุชุมชน ผู้บริหารต้นสังกัด และต่อ CEO ของจังหวัดเป็นประจำทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกนนำของเครือข่ายมีความตั้งใจและเข้าใจรวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของแผนงานได้ดียิ่งขึ้น

Abstract

Topic: Project on the Development of Co-operative Movement in Samutprakarn Province

Research Group: Veraorn Watkanad and team

Academic Year: 2005

Project on the Development of Co-operative Movement in Samutprakarn Province aims to find structure and processes to develop and enhance/ connect Co-Op and Community organization's alliance network (including both registered and non-registered group). The alliance network development aims to increase and strengthen collaboration between group members, and among various organizations for future benefits.

Research processes include studying the current status of working situation of Co-Ops and Community organizations and understanding fact-base and finding ways to connect existing networks, conducting SWOT analysis to identify strengths, weaknesses, opportunities and Threats of Co-Ops. The research study has identified clear visions, objectives, activities, and success targets up front to enable exchanging useful information for future development of Co-Ops in concrete matters.

Furthermore, the research team has conducted both qualitative and quantitative analysis with following details;

1. Qualitative analysis is run with "pilot project" at Baan Munkong Chumchon Nangnuan by interviewing group/ chumchon leaders.
2. Quantitative analysis is run with one set of questionnaire to test about ~135 of groups leaders and members. Questionnaire results are weighted average to be group's 'representative' answer.

Results of the currents status of working situation of Co-Ops and Community organization in the area are as followings;

- Groups' leaders are often of those well-educated and can deliver effective working behaviors; however, local politics plays a major role – resulting in less interest in

expanding and connecting groups' network. Also some conflicts among groups' leaders on personal and group level are observed.

- Samutprakarn area is highly-industrialized and has strong economic growth
- While, social infrastructure is not well developed enough to sustain economic growth and also population in the province is too high (including those who really reside in the area and those who just come for work). This can result in lower living standard, other social problems, and reduce to degree interest in connecting groups' network
- Governor has high interest in Co-Ops alliance networking topic

This research study helps to connect Co-Ops alliance Networks by two ways;

1. Primary network includes financial networks, Small and Micro Community networks (SMCE)
2. Real network includes social networks and academic/business collaboration networks

Recommendation next steps for connecting “Co-Ops alliance Networks”

Before research team could implement the recommendation next steps for connecting Co-Ops alliance networks, some preparations for Co-Ops and Community organization leaders need to be done to ease implementation processes;

1. Adjust way of thinking and adjust some management styles to focus on social prices than materiality or monetary rewards. This is for the successful results of any project to yield honorable feeling for the involvers rather than monetary rewards.
2. Educate Co-Ops and Community organization leaders to understand and realize the importance of leaders to act as core “representatives” and to drive Co-Ops network connection to finally succeed.
3. Encourage and enthusiast Co-Ops and Community organization leaders to understand the importance of “leader role” and to help develop other members of the organization to be able to be self-independent.
4. Educate and train to develop mindsets of Co-Ops and Community organization leaders to be able to manage the working team and devote to all members

Recommendation next steps for strengthening and sustaining the alliance Networks

1. Should reward “honorable memorial reward” and record successful achievements of Co-Ops to encourage the improvement of the activities

2. Should have ongoing study and follow-up activities to educate and train Co-Ops and Community organization leaders even after the study project ends.
3. Enthusiast Co-Ops and Community organization leaders to use all-cycle-management process and structure to further achieve set success targets.
4. Should report any network activities and achievement via local communication channels i.e. local newspapers, television channels, etc.